

POWSTANIE STYCZNIOWE

Pakiet edukacyjny
Muzeum Historii Polski

Radykalizacja nastrojów przed Powstaniem

1. ■ Przeczytaj fragment tekstu publicystycznego i odpowiedz na pytania.

Przemiany, które dokonywały się w Rosji, pobudziły do działania organiczników, ale sprzyjały też radykalizacji nastrojów, przede wszystkim wśród młodzieży. Kontakt z krajem nawiązywali emigracyjni demokraci, zachęcając do powstańczych przygotowań. W warszawskiej Szkole Sztuk Pięknych i świeżo otwartej uczelni medycznej tworzyły się tajne kółka o charakterze politycznym; tajne organizacje zakładali też Polacy studiujący na uczelniach rosyjskich.

W czerwcu 1859 roku doszło w Warszawie do pierwszego wystąpienia studentów. Od czerwca 1860 r. młodzi konspiratorzy urządzali patriotyczne demonstracje, chcąc w ten sposób rozbudzić narodowego ducha wśród mieszkańców Królestwa, długą tłamszonych przez paskiewiczowski reżim.

Tomasz Kizwalter, *Królestwo Polskie. Przystosowanie i opór*,
[w:] Powstanie Styczniowe, Pomocnik Historyczny Polityki 2013

1. Jakie zmiany w życiu politycznym Królestwa zachodziły na kilka lat przed Powstaniem?

.....

.....

2. Dlaczego studenci są najbardziej aktywną grupą polityczną w tym czasie?

.....

.....

3. Wyjaśnij pojęcia użyte w tekście *organicznicy* i *paskiewiczowski reżim*.

.....

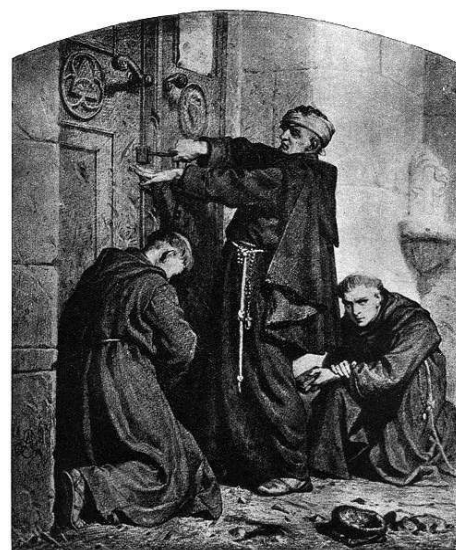
.....

2 ■ Przeczytaj tekst źródłowy z epoki, przyjrzyj się grafice A. Grottgera i wykonaj polecenie.

Nadszedł też pamiętny dzień 15 października [1861]. W dniu tym, jako w rocznicę śmierci Kościuszki, odprawione zostały z wielką okazałością nabożeństwa żałobne jednocześnie w kilku naraz kościołach, a mianowicie u Fary, Św. Krzyża i u bernardynów. Lud modlił się jeszcze u stóp ołtarzy zanosząc błagania o wolność ojczyzny, kiedy otoczono świątynie dokoła wojskiem. Lud zebrany u Św. Krzyża zdążył jeszcze wyjść tylnymi drzwiami przez ogród na ulicę Świętokrzyską; od bernardynów wymknął się tak samo tylnymi drzwiami na ulicę Furmańską. Gorzej natomiast działo się u Fary. Tam kościół naokoło ulicą obwiedziony, łatwiej zatem przyszło szczelnie go otoczyć i ucieczkę uniemożliwić. Wszyscy więc zamknięci oczekiwali strasznej rzezi i rabunku. [...] Pod wieczór wojsko wytłamało drzwi i wtargnęło do wnętrza. [...] Po tej niesłychanej zbrodni administrator zamknął kościoły i mimo odgrózek czy rozkazów rządu otworzyć ich nie chciał.

Seweryn Gąsecki, Pamiętniki [w:] Warszawa w pamiętnikach powstania styczniowego, Warszawa 1963, s. 206 -207

Artur Grottger, *Zamknięcie kościołów*, cykl Warszawa II, 1861

1. Wypisz funkcje, jakie dla mieszkańców związanych z działaniami antycarskimi spełniały przed Powstaniem świątynie.

.....

.....

.....

3 ■ Ponumeruj wydarzenia chronologicznie, od najwcześniejszego (1) do najpóźniejszego (4).

- Wybuch Powstania Styczniowego
- Pogrzeb pięciu poległych podczas manifestacji rocznicowej
- Ogłoszenie tzw. branki do wojska rosyjskiego
- Wprowadzenie stanu wojennego w Królestwie

Kartę opracował: Adam Rębacz